

Συγγραφείς:

Θεόδωρος Σταματίου:
Οικονομολόγος
tsamatiou@eurobank.gr

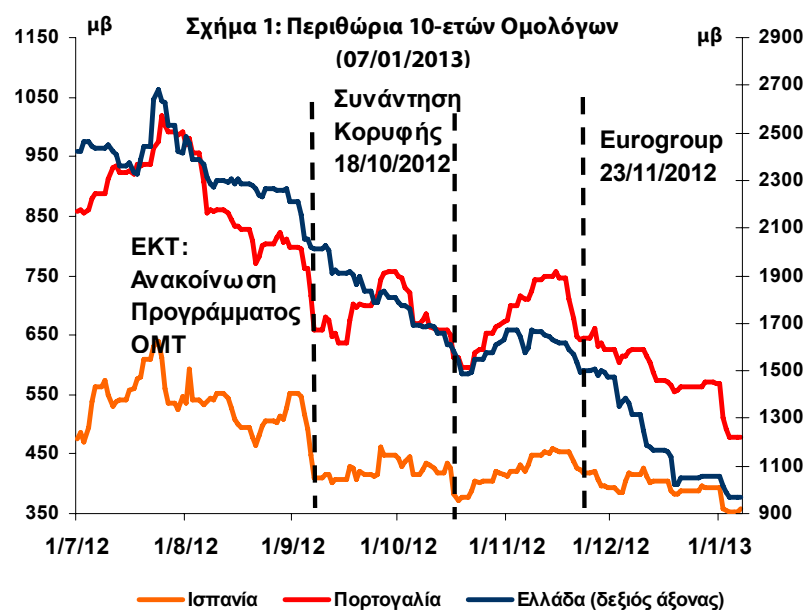
Θεοδόσιος Σαμπανιώτης
Οικονομικός Αναλυτής
tsabaniotis@eurobank.gr

ΡΗΤΡΑ ΜΗ ΕΥΘΥΝΗΣ

Το έντυπο αυτό εκδόθηκε από την Τράπεζα Eurobank Ergasias A.E. ("Eurobank") και δεν επιτρέπεται να αναπαράχθει κατά οποιονδήποτε τρόπο από τα πρόσωπα στα οποία αποστέλλεται ή να δοθεί σε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο. Το έντυπο αυτό δεν αποτελεί προσφορά αγοράς ή πώλησης ούτε πρόσκληση για υποβολή προσφορών αγοράς ή πώλησης των κινητών αξιών που αναφέρονται σε αυτό. Η Eurobank και άλλοι που συνδέονται με αυτήν ενδέχεται να έχουν συμμετοχές και ενδέχεται να πραγματοποιούν συναλλαγές σε κινητές αξίες εταιρειών που αναφέρονται στο παρόν, καθώς επίσης ενδέχεται να παρέχουν ή να επιδιώκουν να παράσχουν υπηρεσίες επενδυτικής τραπεζικής στις εταιρείες αυτές. Οι επενδύσεις που αναλύονται στο έντυπο αυτό μπορεί να είναι ακατάλληλες για επενδυτές, με κριτήρια τους συγκεκριμένους επενδυτικούς στόχους τους και την οικονομική κατάστασή τους. Οι πληροφορίες που περιέχονται στο παρόν έχουν αποκλειστικά ενημερωτικό σκοπό και προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από την Eurobank. Οι απόψεις που διατυπώνονται στο παρόν ενδέχεται να μη συμπίπτουν με αυτές οποιουδήποτε μέλους της Eurobank. Καμία δήλωση ή διαβεβαίωση (ρητή ή σιωπηρή) δεν δίδεται όσον αφορά την ακρίβεια, πληρότητα, ορθότητα ή χρονική καταλληλότητα των πληροφοριών ή απόψεων που περιέχονται στο παρόν, οι οποίες μπορούν να αλλάξουν χωρίς προειδοποίηση. Καμία απολύτως ευθύνη, οπωσδήποτε και αν γεννάται, δεν αναλαμβάνεται από την Eurobank ή από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ή τα στελέχη της ή τους υπαλλήλους της όσον αφορά το περιεχόμενο του παρόντος. Άρθρα, μελέτες, σχόλια κ.λπ. εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις του συντάκτη τους. Ανυπόγραφα σημειώματα θεωρούνται της συντάξεως. Άρθρα, μελέτες, σχόλια κ.λπ. που υπογράφονται από μέλη της συντακτικής επιτροπής, εκφράζουν τις προσωπικές απόψεις του γράφοντα.

Η επανεκκίνηση της οικονομίας το 2013 στηρίζεται στην αντοχή του έλληνα φορολογούμενου και τη συνέχιση του μαραθωνίου των μεταρρυθμίσεων

- Οι βασικές προϋποθέσεις για την επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας το 2013 περιλαμβάνουν:
 - την αντοχή του έλληνα φορολογούμενου στα δημοσιονομικά μέτρα που εφαρμόζονται από 01/01/2013
 - την εύρυθμη χρηματοδότηση της ελληνικής οικονομίας
 - την συνέχιση της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας
 - την επανεκκίνηση των μεγάλων έργων
 - την ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών
- Η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων για το 2012 είναι δυνατή με δεδομένη την εύρυθμη συγκέντρωση των εσόδων και την αποφυγή δυσάρεστων εκπλήξεων στις δαπάνες
- Συνεχίζεται με αργούς αλλά σταθερούς ρυθμούς η επιστροφή των καταθέσεων στις ελληνικές τράπεζες

Πηγή: Bloomberg

Η επανεκκίνηση της οικονομίας το 2013 προϋποθέτει την πιστή εφαρμογή του μεταρρυθμιστικού προγράμματος

Οι εξελίξεις στο πρώτο εξάμηνο του 2013 θα σηματοδοτήσουν την δυνατότητα επιστροφής της ελληνικής οικονομίας σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Η αγορά ήδη αποτιμά θετικά τόσο την μεταρρυθμιστική προσπάθεια της Ελλάδας και τις πρόσφατες αποφάσεις σε επίπεδο Ευρωζώνης για την ελληνική οικονομία όσο και το πρόγραμμα OMT της ΕΚΤ¹. Το περιθώριο της απόδοσης των 10-ετών ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου έναντι των αποδόσεων των αντιστοίχων γερμανικών τίτλων συνεχίζει την έντονα πτωτική του πορεία που ξεκίνησε από τις 23^η Νοεμβρίου 2013 (Eurogroup). Την 7^η Νοεμβρίου 2013 το ελληνικό περιθώριο αποδόσεων ήταν στις 970,5 μ.β.. Ανάλογη πορεία ακολουθούν και τα αντίστοιχα περιθώρια της Ισπανίας και της Πορτογαλίας (βλέπε Σχήμα 1).

Μια σειρά από παράγοντες θα δείξουν τους επόμενους μήνες πόσο γρήγορα μπορεί να επιτευχθεί η επανεκκίνηση της οικονομίας. Στους συγκεκριμένους παράγοντες περιλαμβάνονται:

1. Η εύρυθμη (σύμφωνα με το δημοσιευμένο χρονοδιάγραμμα) υλοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που θα επιτρέψουν την καταβολή των δόσεων για τον Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Μάρτιο. Υπενθυμίζουμε ότι το φορολογικό νομοσχέδιο, ο διορισμός του μόνιμου γενικού γραμματέα για τα δημόσια έσοδα και η αναπροσαρμογή των τιμολογίων της ΔΕΗ αποτελούν τις βασικές προϋποθέσεις για την καταβολή των συνολικά €9.2 δισ. που σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα θα πρέπει να λάβουμε μέχρι το τέλος Ιανουαρίου 2013. Η εκταμίευση της δόσης θα αποφασιστεί στο Eurogroup της 21^{ης} Ιανουαρίου 2012. Παράλληλα, στις 15 Ιανουαρίου αναμένεται η απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΝΤ για την καταβολή 1,7 δισ που αντιστοιχούν στο μισό της συνολικής του συμμετοχής στη δόση των €52,4 δισ. (49,1+3,3).
2. Η εύρυθμη εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του Ελληνικού Δημοσίου για βελτιωθεί η ρευστότητα της ελληνικής οικονομίας (βλέπε παρακάτω για τη σχετική ανάλυση).
3. Η συνέχιση της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας με την νομοθέτηση και υλοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που είναι προγραμματισμένες για την περίοδο από το 2013 και μετά (συνέχιση της φορολογικής μεταρρύθμισης, της μεταρρύθμισης στο δικαστικό σώμα, στην εκπαίδευση, στο δημόσιο τομέα κτλ.).

4. Η συνέχιση της προσπάθειας για την απορρόφηση των κεφαλαίων του ΕΣΠΑ και η επανεκκίνηση των μεγάλων έργων που έχουν τελματώσει από το τέλος του 2010.
5. Η ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης των ελληνικών τραπεζών, θα επιτρέψει στις ελληνικές τράπεζες – έχοντας πλέον επιλύσει το πρόβλημα της δικής τους επιβίωσης – να επικεντρώσουν το ενδιαφέρον τους στη βελτίωση της ρευστότητας της ελληνικής οικονομίας.

Δεν αναμένουμε σημαντική βελτίωση του ρυθμού μεταβολής του ΑΕΠ για το 2013. Η πρόβλεψη μας είναι για αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης στο -3,8% του ΑΕΠ για το 2013. Η βελτίωση στην οικονομική δραστηριότητα, που αν όλα εξελιχθούν σύμφωνα με το πρόγραμμα, αναμένεται να ξεκινήσει κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2013 θα γίνει αισθητή στους ρυθμούς μεγέθυνσης του ΑΕΠ μόνο το 2014. Σύμφωνα με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την 1^η Αναθεώρηση του 2^{ου} Προγράμματος Σταθεροποίησης της Ελληνικής Οικονομίας (Δεκέμβριος 2012) (Έκθεση της Επιτροπής στη συνέχεια) ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ για το 2014 αναμένεται θετικός αλλά κοντά στο μηδέν. (0,6% του ΑΕΠ).

Βέβαια δε θα πρέπει να παραγνωρίζουμε τους κινδύνους. Στο αμέσως επόμενο διάστημα θα εφαρμοστούν μια σειρά από μέτρα (που περιλαμβάνονταν στο Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016) που θα έχουν άμεση επίπτωση στους μισθούς, τις συνάξεις και την φορολογία εισοδήματος. Η ελληνική οικονομία ήδη εισήλθε στον 6^ο χρόνο με αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ. Τα νέα μέτρα θα επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο το διαθέσιμο εισόδημα και την καταναλωτική δαπάνη. Αν η μείωση στην συνολική ζήτηση συγκρατηθεί σε επίπεδα κοντά αλλά χαμηλότερα του -7,0% του ΑΕΠ σε ετήσια βάση, τότε αναμένουμε ότι υπάρχουν βάσιμες ελπίδες για την επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας. Τέλος δε θα πρέπει να αγνοήσουμε και τον σημαντικό πολιτικό κίνδυνο που μπορεί να επιφέρει η εφαρμογή των μέτρων και η επιδείνωση της κρίσης. Η συνοχή της κυβέρνησης συνεργασίας είναι δυνατόν να τεθεί σε κίνδυνο.

Η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων για το 2012 είναι δυνατή με δεδομένη την εύρυθμη συγκέντρωση των εσόδων και την αποφυγή δυσάρεστων εκπλήξεων στις δαπάνες.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Γενικής Κυβέρνησης για την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2012, το συνολικό δημοσιονομικό έλλειμμα σε ταμειακή βάση ήταν €-9,7 δισ. καταγράφοντας μείωση κατά 51,7% σε ετήσια βάση. Το πρωτογενές ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης για την ίδια περίοδο καταγράφει πλεόνασμα €2.3 δισ. σε μη ενοποιημένη ταμειακή βάση έναντι ελλείμματος €-3,6 δισ. για την ίδια περίοδο το 2011.

Στην Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού 2013 αλλά και την Έκθεση της Επιτροπής το έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης (κατά ESA95) του 2012 εκτιμάται στο -6,6% του ΑΕΠ. Εκτιμούμε ότι ο στόχος που περιλαμβάνεται στον Προϋπολογισμό 2013 είναι

¹ Για τα ανοικτά θέματα της Ευρωζώνης το 2013 αναφερθείτε στην πρόσφατη δημοσίευση του C. Wyplosz (2013): <http://www.voxeu.org/article/happy-2013>

επιτεύξιμος με δεδομένη α) την ομαλή ροή των εσόδων του Προϋπολογισμού του 2012 και β) την χωρίς αρνητικές εκπλήξεις εξέλιξη των δαπανών.

Τα έσοδα της Γενικής Κυβέρνησης για την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2012 ανέρχονταν στα €73,1 δισ. (χωρίς τις ενδοκυβερνητικές συναλλαγές), μειωμένα κατά -1,5% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2011. Ο ετήσιος στόχος εσόδων Γενικής Κυβέρνησης για το 2012 σύμφωνα με την Έκθεση της Επιτροπής ανέρχεται στα 85,0 δισ. Η κυβέρνηση θα πρέπει για να επιτύχει τους δημοσιονομικούς στόχους για το 2012 να συγκεντρώσει περίπου 11,9 δισ μέχρι το τέλος του 2012 (ή καλύτερα μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου 2013 αφού κάποιες κατηγορίες εσόδων των δύο πρώτων μηνών κάθε έτους καταγράφονται δημοσιονομικά στα έσοδα του προηγούμενου έτους). Η επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου είναι δυνατή με δεδομένο ότι μεγάλο μέρος των εσόδων παραδοσιακά συγκεντρώνεται των τελευταίο μήνα του έτους (π.χ. είσπραξη τελών κυκλοφορίας). Η αύξηση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προς το δημόσιο ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης και της μείωσης των εισοδημάτων αλλά και εξαιτίας της αναμονής για ένα νέο σχέδιο ρύθμισης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων – το οποίο τελικά φαίνεται να αποκλείστηκε – αποτελεί το σημαντικότερο κίνδυνο όσον αφορά την επίτευξη του ετήσιου στόχου για τα έσοδα της Γενικής Κυβέρνησης.

Οι δαπάνες της Γενικής Κυβέρνησης για την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2012 ανέρχονταν στα €70.8 δισ. (χωρίς τις ενδοκυβερνητικές συναλλαγές), μειωμένες κατά -9,1% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2011. Ο ετήσιος στόχος δαπανών Γενικής Κυβέρνησης για το 2012 σύμφωνα με την Έκθεση της Επιτροπής ανέρχεται στα €90.0 δισ.. Για την επίτευξη του δημοσιονομικού στόχου για το 2012 η κυβέρνηση θα πρέπει να δαπανήσει μέχρι το τέλος του 2012 το πολύ €27,1 δισ.. Θεωρούμε ότι αυτό το ενδεχόμενο μπορεί να πραγματοποιηθεί με δεδομένο ότι δε θα έχουμε κάποια δυσάρεστη έκπληξη όσον αφορά δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί ή πρέπει να πραγματοποιηθούν μέχρι το τέλος του 2012 αλλά δεν έχουν καταγραφεί σωστά. Κάτι τέτοιο έχει συμβεί επανειλημμένα στο παρελθόν αυξάνοντας το ποσό των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα. Την τελευταία περίοδο είχαν δημοσιευθεί σενάρια για περαιτέρω αύξηση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα². Με δεδομένο ότι από την δόση των €52,4 δισ. (αν στα €49,1 δισ. προστεθούν και τα €3,3 δισ. του ΔΝΤ) αναμένεται να διατεθούν περίπου €8,5 δισ. Οποιαδήποτε αύξηση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων πέρα από το ποσό αυτό θα επηρεάσει αρνητικά την εξέλιξη του ελλείμματος. Μέχρι στιγμής τα στοιχεία της Γενικής Κυβέρνησης για το 11-μηνο δεν επιβεβαιώνουν τα σενάρια των δυσάρεστων εκπλήξεων όσον

αφορά την εξέλιξη των δαπανών. Οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις στα τέλη Νοεμβρίου 2012 ανέρχονταν στα €8,6 δισ. σχεδόν αμετάβλητες σε σχέση με το τέλος Οκτωβρίου 2012.

Το μεγαλύτερο μέρος των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων αφορά υποχρεώσεις των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (€4,4 δισ.) και των νοσοκομείων (€1,9 δισ.). Σημειώστε ότι οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ανέρχονται στα €9,4 δισ. αν στα €8,6 δισ. που αναφέρθηκαν παραπάνω συμπεριληφθούν και τα €0,8 δισ. από εκκρεμείς επιστροφές φόρων.

Οι εξελίξεις όσον αφορά την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων δεν είναι ενθαρρυντικές. Μόνο €0,7 δισ. εξοφλήθηκαν μέχρι το τέλος του 2012 εξαιτίας της καθυστερημένης εκταμίευσης της δόσης αλλά και τις καθυστερημένης αντίδρασης της κυβέρνησης όσον αφορά το σχέδιο αποπληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών. Στην Έκθεση της Επιτροπής προβλεπόταν ότι θα καταβληθούν για τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του δημοσίου €2,0 δισ. μέχρι το τέλος του 2012³ ενώ κατά τη διάρκεια του 2013 θα καταβληθούν τέσσερις (4) ισόποσες δόσεις των €1,5 δισ. η κάθε μία. Δηλαδή θα διατεθούν συνολικά 8,5 δισ. για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές.

Η κυβέρνηση θα μπορούσε να ολοκληρώσει το σχέδιο για την διαδικασία εξόφλησης των ληξιπρόθεσμων οφειλών στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από τον Ιούνιο του 2012 (ημερομηνία αρχικής εκταμίευσης της δόσης). Κάτι τέτοιο θα βελτιώνει σημαντικά την πιθανότητα έγκαιρης αποπληρωμής τους.

Επισημαίνουμε για άλλη μια φορά ότι η εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων παρόλο που δίνει ανάσα στην οικονομία δεν είναι πανάκεια. Μέρος μόνο από τα εξοφλούμενα κεφάλαια αναμένεται να περάσει στην πραγματική οικονομία αφού μεγάλο μέρος των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων αφορά εισαγωγές προϊόντων (π.χ. φάρμακα). Το ήδη υπάρχον κλίμα αβεβαιότητας για τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας είναι πιθανό να οδηγήσει μέρος των κεφαλαίων από την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προς τραπεζικούς λογαριασμούς του εσωτερικού ή του εξωτερικού. Μια βιώσιμη λύση για την βελτίωση της ρευστότητας απαιτεί πέρα από την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και επιπλέον μέτρα για την επανεκκίνηση της οικονομίας (βλέπε ΈΣΠΑ, επανεκκίνηση μεγάλων έργων κτλ).

Η εβδομάδα που έρχεται

- **08 Ιανουαρίου 2013:**
 - ο Συνάντηση της Γερμανίδας Καγκελαρίου Α. Merkel με τον Πρωθυπουργό Α. Σαμαρά στο Βερολίνο. Δεν αναμένουμε κάποια σημαντική εξέλιξη στην συνάντηση

² Βλέπε 7 ΗΜΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (19/12/2012)

http://www.eurobank.gr/Uploads/Reports/7MERES_OIKONOMIA_18122012v.pdf

³ Στο 7 ΗΜΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (27/11/2012) είχαμε προβλέψει ότι το συνολικό ποσό για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές μέχρι το τέλος του 2012 θα ήταν μεταξύ €1,9 δισ. και €2,2 δισ. έναντι του επίσημου στόχου των €3,5 δισ. του Προϋπολογισμού 2013. Το τελικό ποσό ήταν αρκετά χαμηλότερο.

πέρα ίσως από την αναγνώριση της προσπάθειας της Ελλάδας στο μεταρρυθμιστικό πεδίο και στη δημοσιονομική σύγκλιση.

- ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ) θα εκδώσει έντοκα γραμμάτια **α)** 4 εβδομάδων ύψους 750 εκατ. ευρώ και **β)** 26 εβδομάδων, ύψους 1,25 δισ. ευρώ.

• 10 Ιανουαρίου 2013:

- ο Ανακοίνωση δείκτη ανεργίας και πληθωρισμού από την ΕΛ.ΣΤΑΤ.
- ο Συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ. Δεν αναμένουμε αλλαγή στο επιτόκιο παρέμβασης.

• 11 Ιανουαρίου 2013:

- ο Πιθανή ημερομηνία ψηφοφορίας στο Ελληνικό Κοινοβούλιο για το νέο φορολογικό νομοσχέδιο. Υπενθυμίζουμε ότι το φορολογικό νομοσχέδιο μαζί με τον διορισμό του μόνιμου γενικού γραμματέα για τα δημόσια έσοδα και την αναπροσαρμογή των τιμολογίων της ΔΕΗ αποτελούν τις βασικές προϋποθέσεις για την καταβολή των συνολικά €9.2 δισ. που σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα θα πρέπει να λάβουμε μέχρι το τέλος Ιανουαρίου 2013. Η εκταμίευση της δόσης θα αποφασιστεί στο Eurogroup της 21^{ης} Ιανουαρίου 2012.
- ο Λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών για την απόκτηση του «υγιούς» χαρτοφυλακίου του Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου. Μέχρι στιγμής έχουν υποβληθεί μη δεσμευτικές προσφορές από την Εθνική Τράπεζα, την Eurobank, την Alpha Bank και την Attica Bank.

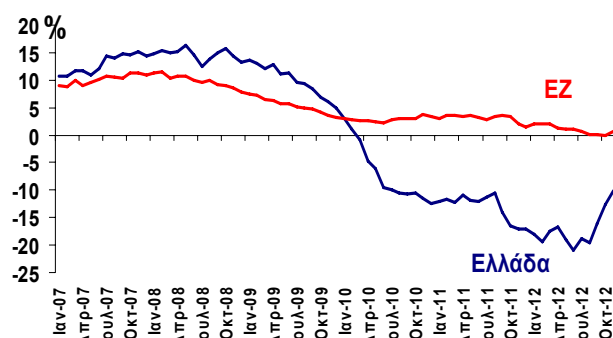
Στατιστικές Εξελίξεις

Καταθέσεις ιδιωτικού τομέα: Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τραπεζικής της Ελλάδος, στο τέλος Νοεμβρίου 2012 το σύνολο των καταθέσεων του εγχώριου ιδιωτικού τομέα σε τράπεζες στην Ελλάδα ήταν €155,9 δισ. Ο δωδεκάμηνος ρυθμός μεταβολής⁴ ήταν αρνητικός, -10,2% (Σχήμα 2), εμφανώς μειωμένος σε σχέση με τους προηγούμενους μήνες (Οκτ. 2012: -12,7, Σεπ. 2012: -16,2%, Αυγ. 2012: -19,7%). Σε σχέση με το τέλος Ιουνίου 2012, όπου βρέθηκαν στο χαμηλότερο σημείο των τελευταίων εφτά ετών, οι καταθέσεις (υπόλοιπα τέλους περιόδου) αυξήθηκαν κατά περίπου €5,3δισ. Αυτό είναι αποτέλεσμα της σταδιακής αποκατάστασης της εμπιστοσύνης των καταθετών αφενός στο τραπεζικό σύστημα και αφετέρου στις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας εντός της ευρωζώνης. Οι καταθέσεις έχουν μειωθεί συνολικά κατά €81,9 δισ. από τον Σεπ. 2009, τόσο λόγω της

βαθιάς ύφεσης όσο και της φυγής κεφαλαίων στο εξωτερικό. Οι καταθέσεις των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων ήταν €18,4δισ., μειωμένες κατά 15,1% σε ετήσια βάση, ενώ των νοικοκυριών €131,1δισ., μειωμένες κατά 9,3%. Στην Ευρωζώνη το Νοεμ. 2012 ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα ήταν θετικός, 0,7%. Οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα σε τράπεζες της Ευρωζώνης έφτασαν συνολικά τα €10,52τρισ., από τα οποία €1,73τρισ. ήταν καταθέσεις μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και €6,03τρισ. ήταν καταθέσεις νοικοκυριών.

Σχήμα 2: Καταθέσεις ιδιωτικού τομέα. Ελλάδα και Ευρωζώνη, Ιαν. 2007 – Νοεμ. 2012

(% δωδεκάμηνος ρυθμός μεταβολής)

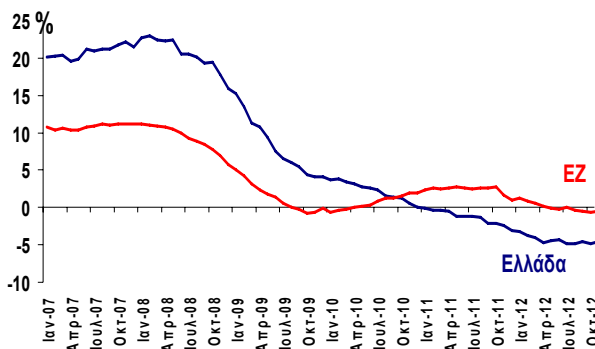
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, ΕΚΤ

Χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα: Τον Νοέμβριο 2012 η χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα από τα εγχώρια νομισματικά και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (ΝΧΙ) μειώθηκε σε ετήσια βάση⁵ κατά 4,6% (Σχήμα 3), στα €229,8δισ.. Η χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα μειώνεται σε ετήσια βάση από τις αρχές του 2011, ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης ύφεσης και της επακόλουθης μείωσης της ζήτησης αλλά και της προσφοράς δανείων, καθώς και των αυξανόμενων διαγραφών μη εξυπηρετούμενων δανείων. Η χρηματοδότηση των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων σημείωσε ετήσια μεταβολή -4,1%, στα €102,6δισ.. Η χρηματοδότηση των ελευθέρων επαγγελματιών μειώθηκε σε ετήσια βάση κατά 2,8% στα περίπου €13,8δισ., ενώ η χρηματοδότηση των νοικοκυριών μειώθηκε αντιστοίχως κατά 3,9% στα €106,7δισ. Στην Ευρωζώνη τα δάνεια προς τον ιδιωτικό τομέα μειώθηκαν τον Οκτώβριο 2012 κατά 0,5% (ετήσια μεταβολή) στα €11,16τρισ.. Τα δάνεια προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 1,8% στα €4,64τρισ., ενώ τα δάνεια προς νοικοκυριά αυξήθηκαν (δωδεκάμηνος ρυθμός μεταβολής 0,4%) στα €5,25τρισ.

⁴ Οι ρυθμοί μεταβολής προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις συναλλαγματικές διαφορές και τις αναταξινομήσεις.

⁵ Οι ρυθμοί μεταβολής και οι ροές προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις διαγραφές δανείων, απομειώσεις αξίας χρεογράφων, συναλλαγματικές διαφορές και αναταξινομήσεις / μεταβιβάσεις δανείων.

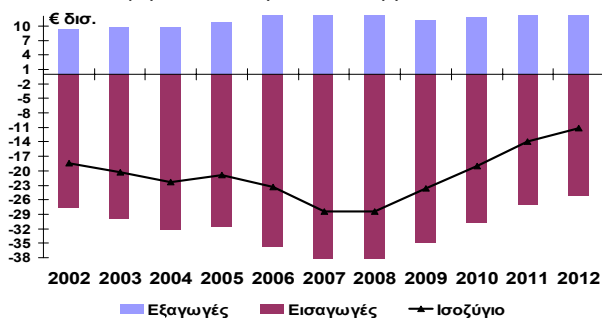
Σχήμα 3: Χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα, Ελλάδα και Ευρωζώνη, Ιαν. 2007 – Νοεμ. 2012
(% δωδεκάμηνος ρυθμός μεταβολής)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, ΕΚΤ

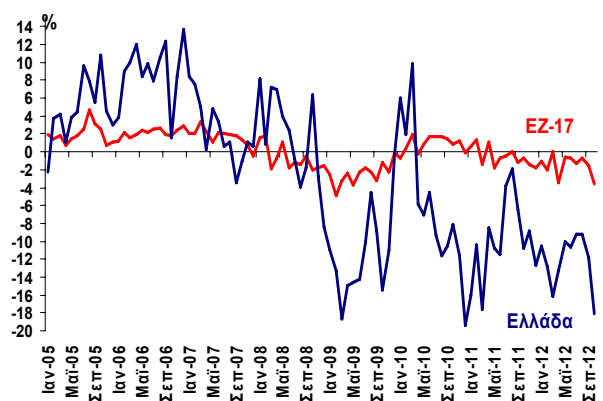
Εμπορευματικές Συναλλαγές: Η ΕΛ.ΣΤΑΤ. ανακοίνωσε τα προσωρινά στοιχεία για τις εμπορευματικές συναλλαγές του Οκτωβρίου 2012. Τα στοιχεία αφορούν μόνο αγαθά και όχι υπηρεσίες. Επιπλέον δεν περιλαμβάνουν τα πετρελαιοειδή λόγω αναθεώρησης των αντίστοιχων χρονολογικών σειρών. Οι εισαγωγές τον Οκτ. 2012 ανήλθαν σε €2,71 δισ., μειωμένες κατά 9% σε σχέση με τον Οκτ. 2011 (€2,48 δισ.). Οι εξαγωγές αντίστοιχα ανήλθαν στα €1,51 δισ., αυξημένες κατά 12,2% (Οκτ. 2011: €1,34 δισ.). Το έλλειμμα διαμορφώθηκε στα €1,20 δισ., μειωμένο κατά 5,3% (Οκτ. 2011: €1,14 δισ.). Στο 10μηνο Ιαν.-Οκτ. 2012 το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου διαμορφώθηκε στα €11,24 δισ. (Σχήμα 4), μειωμένο κατά 19,5% σε σχέση με το ίδιο διάστημα του 2011 (€13,97 δισ.). Η μείωση αυτή οφείλεται τόσο στην μείωση των εισαγωγών κατά 6,9% (2012: €25,26δισ., 2011: €27,14δισ.), όσο και στην αύξηση των εξαγωγών κατά 6,4% (2012: €14,01δισ., 2011: €13,17δισ.). Μειώθηκαν κυρίως οι εισαγωγές από χώρες της Ε.Ε., οι οποίες αποτελούν περίπου το 2/3 των συνολικών εισαγωγών, κατά 10,4%. Οι εισαγωγές από τρίτες χώρες έμειναν σχετικά σταθερές αυξημένες κατά 0,7%. Η εικόνα είναι αντίστροφη από αυτή το ίδιο διάστημα το 2011, όπου οι εισαγωγές από χώρες της Ε.Ε. είχαν μειωθεί κατά 7,1%, ενώ οι εισαγωγές από τρίτες χώρες κατά 20,2%. Η αύξηση των εξαγωγών το 10μηνο 2012 κατά 6,4%, οφείλεται στην αύξηση των εξαγωγών σε τρίτες χώρες κατά 22,8%. Αντίθετα οι εξαγωγές σε χώρες της Ε.Ε., που αποτελούν τα 2/3 περίπου των συνολικών εξαγωγών, μειώθηκαν κατά 1,8%.

Σχήμα 4: Εμπορευματικές Συναλλαγές
(εισαγωγές εξαγωγές αγαθών χωρίς πετρελαιοειδή, στοιχεία 10μήνου Ιανουάριος - Οκτώβριος, δισ. €)

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σχήμα 5: Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο, Ελλάδα και Ευρωζώνη Ιαν. 2005 – Οκτ. 2012
(μηνιαία στοιχεία, % ετήσια μεταβολή)

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Λιανικό Εμπόριο: Συνεχίστηκε τον Οκτ. 2012, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., η πτώση των λιανικών πωλήσεων, που ξεκίνησε στα τέλη του 2008. Ο όγκος (αποπληθωρισμένες τιμές) του Λιανικού Εμπορίου το 10μηνο Ιαν. – Οκτ. 2012 μειώθηκε κατά 12,2% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2011 (10μηνο 2011/2010: -10,0%, 10μηνο 2010/2009: -4,0%, 10μηνο 2009/2008: -12,7%). Ο κύκλος εργασιών (ονομαστικές τιμές) στο Λιανικό Εμπόριο μειώθηκε το 10μηνο 2012 σε σχέση με το 10μηνο 2011 κατά 10,8%. Στην Ευρωζώνη το ίδιο διάστημα ο όγκος του Λιανικού Εμπορίου ήταν μειωμένος κατά 1,5%, ενώ ο κύκλος εργασιών αυξημένος κατά 0,4%. Τον Οκτ. 2012 ο όγκος των λιανικών πωλήσεων μειώθηκε κατά 18,1% σε σχέση με τον Οκτ. 2011 (Σχήμα 5) και 39,6% σε σχέση με τον Οκτ. 2007. Σε ονομαστικές τιμές η μείωση ήταν 17,1% και 29,6% αντίστοιχως. Στην Ευρωζώνη τον Οκτώβριο η ετήσια μεταβολή του όγκου ήταν -3,6% και σε σχέση με τον Οκτ. 2007 -6,5%. Σε ονομαστικές τιμές αντίστοιχα ήταν μειωμένες κατά 1,8% και 0,5%. Η μεγαλύτερη πτώση των λιανικών πωλήσεων στην Ελλάδα, σε αποπληθωρισμένες τιμές, στο 10μηνο, εμφανίζεται στις πωλήσεις ειδών ένδυσης, υπόδησης (-21,2%), στις πωλήσεις επίπλων, ηλεκτρικών ειδών και οικιακού εξοπλισμού (-16,6%) και στις πωλήσεις καυσίμων και λιπαντικών αυτοκινήτων (-15,4%). Αντίθετα μικρότερη είναι η πτώση στις πωλήσεις στα πολυκαταστήματα (-5,2%) και στις πωλήσεις τροφίμων από μεγάλα καταστήματα/super market (-7,7%).

Πίνακας 1: Βασικοί Δείκτες Ελληνικής Οικονομίας							
	Τελευταία Περίοδος 2011-12		Ετήσια Στοιχεία				
	Τελευταία Τιμή	Τιμή Αντίστοιχης περιόδου 2011	2011	2010	2009	2008	2007
Μακροοικονομικοί Δείκτες							
Ρυθμός μεγέθυνσης ΑΕΠ (% ετ.μετ.)*	-6.9 (Q3 12)	-4.0 (Q3 11)	-7.1	-4.9	-3.1	-0.2	3.5
Δημοσιονομικό Έλλειμμα (% ΑΕΠ, εκτίμηση για το 2012)	-6.6	-	-9.1	-10.8	-15.8	-9.9	-6.8
Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ, εκτίμηση για το 2012)	169.5	-	165.3	145.0	129.4	113.0	107.4
ΔΤΚ (% ετ.μετ.)	1.0 (11/12)	2.9 (11/11)	3.3	4.7	1.2	4.2	2.9
ΔΤΚ με σταθερούς φόρους (% ετ.μετ.)	0.2 (10/12)	1.5 (10/11)	1.3	1.4	1.1	4.2	2.9
Ανεργία (% εργατ. Δυναμικού, τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	26.0 (09/12)	18.9 (09/11)	21.0	14.8	10.2	8.9	8.9
Δείκτης Οικονομικού κλίματος (τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	79.0 (11/12)	74.0 (11/11)	72.8	75.1	76.3	76.1	94.9
Δείκτες Ανταγωνιστικότητας							
Πραγματικός Εναρμονισμένος Δείκτης Ανταγωνιστικότητας με βάση τον ΔΤΚ (% ετ.μετ.)	-4.3 (09/12)	0.6 (09/11)	0.3	3.1	1.0	0.9	0.9
Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας (% ετ.μετ.)	-9.1 (Q2 12)	-0.6 (Q2 11)	-6.0	-1.2	6.9	7.1	3.6
Μέσο Κόστος Εργασίας (% ετ.μετ.)	-12.1 (Q2 12)	-5.2 (Q2 11)	-6.0	-2.7	5.3	2.4	3.4
Καταναλωτικοί Δείκτες							
Ιδιωτική Κατανάλωση σε σταθερές τιμές	-8.4 (Q3 12)	-3.5 (Q3 11)	-6.9	-3.5	-3.2	-0.2	3.0
Κύκλος εργασιών στο λιαν. Εμπόριο εκτός καυσιμών και λιπαντικών (% ετ.μετ.)	-16.1 (09/12)	-9.7 (08/11)	-8.7	-6.9	-9.3	-1.4	2.3
Νέα επιβατικά αυτοκίνητα (% ετ.μετ.)	-47.2 (11/12)	16.5 (11/11)	-31.0	-35.6	-17.8	-4.5	4.5
Καταναλωτική εμπιστοσύνη (τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	-74.1 (11/12)	-82.3 (11/11)	-74.1	-63.4	-45.7	-46.0	-28.5
Επιχειρηματικές προσδοκίες στο λιανικό εμπόριο (τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	-40.1 (11/12)	-34.9 (11/11)	-35.4	-33.7	-15.4	14.2	34.2
Δείκτες Βιομηχανικής Δραστηριότητας							
Βιομηχανική παραγωγή (% ετ.μετ.)	2.0 (10/12)	-13.0 (10/11)	-11.4	-5.9	-6.8	-8.2	2.0
Βαθμός χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού στη βιομηχανία (τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	65.8 (10/12)	66.0 (10/11)	67.4	68.6	70.5	75.9	77.0
Επιχειρηματικές προσδοκίες (τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	-17.6 (11/12)	-23.6 (11/11)	-20.6	-22.5	-28.4	-5.9	5.2
Δείκτης υπεύθυνων προμηθειών (PMI) (τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	41.8 (11/12)	40.9 (11/11)	43.6	43.8	45.4	50.4	53.8
Δείκτες Κατασκευαστικού Κλάδου & Επενδύσεων							
Ακαθ. σχηματισμός παγίου κεφαλαίου σε σταθερές τιμές (% ετ.μετ.)	-19.5 (Q3 12)	-15.3 (Q3 11)	-14.3	-9.2	-23.1	-5.5	13.1
Κατασκευή κατοικιών σε σταθερές τιμές (% ετ.μετ.)	-33.9(Q3 12)	-18.0 (Q3 11)	-23.4	-18.4	-20.2	-25.8	-5.8
Άλλες κατασκευές σε σταθερές τιμές (% ετ.μετ.)	3.1 (Q3 12)	-25.3 (Q3 11)	-18.9	-5.9	18.2	44.3	-5.5
Private building permits volume (% ετ.μετ., σωρ. μετ.)	-49.2(07/12)	-14.0 (07/11)	-39.4	-24.1	-26.8	-17.3	-5.0
Construction confidence (τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	-56.7 (11/12)	-70.2 (11/11)	-68.3	-55.4	-39.5	-9.6	-9.2
Ισοζύγιο Πληρωμών (Τράπεζα της Ελλάδος)							
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (% ετ. σωρ. μετ.)	-74.1 (10/12)	-11.4 (10/11)	-8.3	-11.0	-25.8	6.7	37.2
Εσοδα ταξιδιωτικού Ισοζυγίου (% ετ.μετ., σωρ. μετ.)	-18.6 (10/12)	13.7 (10/11)	-2.7	-7.6	-10.6	2.8	-0.3
Εσοδα Ισοζυγίου Μεταφορών (% ετ.μετ., σωρ. μετ.)	-7.1 (10/12)	-7.9 (10/11)	-8.6	13.8	-29.4	13.3	18.3
Ακαθ. Εξωτερικό Χρέος (% ΑΕΠ, σωρ. μετ.)	205.4 (Q2 12)	187.3 (Q2 11)	171.2	177.6	178.4	155.7	138.5
Εισαγωγές Εξαγωγές (ΕΛ.ΣΤΑΤ) **							
Εξαγωγές Αγαθών (Ετ.Μετ., σωρ. μετ.)	7.9 (10/12)	12.3 (10/11)	37.0	11.6	-18.1	4.5	3.8
Εξαγωγές Αγαθών προς ΕΕ (% ετ. μετ., σωρ. μετ.)	3.7 (10/12)	11.8 (10/11)	8.1	10.4	-20.1	4.1	25.0
Εξαγωγές Αγαθών προς χώρες εκτός ΕΕ (% ετ. μετ., σωρ. μετ.)	13.3 (10/12)	13.9 (10/11)	62.2	13.5	-14.6	3.5	-20.9
Εισαγωγές Αγαθών (% ετ. μετ., σωρ. μετ.)	-10.4 (10/12)	-11.6 (10/11)	-10.1	-3.3	-19.2	11.2	9.3
Εισαγωγές Αγαθών από ΕΕ (% ετ. μετ., σωρ. μετ.)	-9.3 (10/12)	-7.1 (10/11)	-7.3	-12.9	-17.4	5.4	16.4
Εισαγωγές Αγαθών από χώρες εκτός ΕΕ (% ετ. μετ., σωρ. μετ.)	-13.1 (10/12)	-19.7 (10/11)	-32.7	16.6	-32.7	10.9	0.6
Χρηματοδότηση του Εγχώριου Ιδιωτικού Τομέα από τα Εγχώρια ΝΧΙ							
Ιδιωτικός Τομέας (% ετ. μετ.)	-4.8 (10/12)	-2.2 (10/11)	-3.6	0.0	4.2	15.9	21.5
Επιχειρήσεις (% ετ. μετ.)	-5.6 (10/12)	-0.4 (10/11)	-2.5	1.1	5.2	18.9	20.8
Νοικοκυριά (% ετ. μετ.)	-4.1 (10/12)	-3.6 (10/11)	-4.3	-1.2	3.1	12.6	22.2
Στεγαστικά Δάνεια (% ετ. μετ.)	-3.7 (10/12)	-2.4 (10/11)	-2.6	-0.3	3.7	11.2	21.5
Καταναλωτική Πίστη (% ετ. μετ.)	-5.2 (10/12)	-6.7 (10/11)	-5.6	-4.2	2.0	16.0	22.4
Μη-Εξυπηρετούμενα Δάνεια (NPLs) (% των συνολικών ακαθάριστων δανείων)	21.4 (Q2 2012)	-	-	10.4	7.7	5.0	4.5
Συνολική Χρηματοδότηση του Εγχώριου Ιδιωτικού Τομέα (% ΑΕΠ) ***							
Συνολική Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων & Νοικοκυριών	118.9 (10/12)	117.2 (08/11)	143.1	113.4	107.8	107.2	96.7
Νοικοκυριά	55.3 (10/12)	53.4 (08/11)	52.4	52.0	51.7	50.3	46.7
Χρηματιστηριακοί Δείκτες****							
Γενικός Δείκτης ΧΑΑ (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2011)	969.4	-	680.4	1413.9	2196.2	1786.5	5178.8
Δείκτης FTSE/ASE 20 (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2011)	333.0	-	264.9	663.1	1125.4	932.5	2752.5
Δείκτης Τραπεζών ΧΑΑ (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2011)	246.5	-	262.9	1251.0	2661.7	1899.4	7296.4
Δείκτης Baltic Dry (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2011)	712.0	-	1738.0	1773.0	3005.0	774.0	9143.0
Περιθώρια Αποδόσεων Ομολόγων έναντι αντίστοιχων τίτλων του Γερμανικού Δημοσίου.							
Περιθώριο 10-ετούς ομολόγου (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2011)	970.5	-	3313.4	950.9	238.7	227.4	32.2
Περιθώριο 5-ετούς ομολόγου (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2011)	-	-	5163.1	1163.1	254.2	264.3	21.2
Περιθώριο 2-ετούς ομολόγου (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2011)	-	-	13408.3	1134.4	211.9	240.1	26.8
Περιθώριο 5-ετούς CDS (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2011)	-	-	10231.4	1037.3	282.8	238.0	-
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου (ΕΓΕΔ)							
Μέσο επιτόκιο ΕΓΕΔ 26 εβδομάδων (% , τελευταία δημοπρασία, τελευταία δημοπρασία έτους)	4.38 (11/12/2012)	-	4.95	4.82	0.35	5.09	4.18
Μέσο επιτόκιο ΕΓΕΔ 13 εβδομάδων (% , τελευταία δημοπρασία, τελευταία δημοπρασία έτους)	4.11 (18/12/2012)	-	4.68	4.10	0.59	4.46	4.14

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, ΟΔΔΧΗ, Τράπεζα της Ελλάδος, ECOWIN, AMECO, Bloomberg, Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών και Προβλέψεων της Eurobank

* Μη-εποχικά διορθωμένα στοιχεία. Δεν υπάρχουν διαθέσιμα εποχικά διορθωμένα στοιχεία. Οι ρυθμοί μεταβολής του ΑΕΠ για την περίοδο 2007-2010 συμπεριλαμβάνουν την σχετική αναθεώρηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

**Τα στοιχεία εισαγωγών-εξαγωγών της ΕΛ.ΣΤΑΤ. Υπόκεινται σε συχνές αναθεωρήσεις.

***Για το ΑΕΠ του 2012 σε τιμές αγοράς χρησιμοποιήθηκε η εκτίμηση του ΜΠΔΣ 2013-16 (€ 194.0 δισ.). Για την περίοδο 2007-2011 χρησιμοποιήθηκαν οι αντίστοιχες τιμές της AMECO.

****Οι τιμές των μετοχικών δεκτών, των ομολόγων και του BDI έληφθησαν στις

1/7/2013

† Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Συμμετοχής του Ιδιωτικού Τομέα στην Ανταλλαγή Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (PSI) η ανταλλαγή των παλιών ομολόγων με τα νέα έγινε στις 12/03/2012.

Ομάδα Οικονομικών Μελετών

Επιμελητής, καθηγητής Γκίκας Χαρδούβελης
Οικονομικός Σύμβουλος Ομίλου Eurobank & Επικεφαλής
Οικονομικών Ερευνών

Διεύθυνση Τρέχουσας Οικονομικής Ανάλυσης

Πλάτων Μονοκρούσος: Επικεφαλής Διεύθυνσης
Παρασκευή Πετροπούλου: Αναλυτής Αγορών G10
Γαλάτεια Φωκά: Αναλυτής Αναδυόμενων Αγορών

Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών & Προβλέψεων

Δημήτρης Μαλλιάρopoulos: Σύμβουλος Οικονομικών Ερευνών
Τάσος Αναστασάτος: Οικονομολόγος
Ιωάννης Γκιώνης: Ερευνητής Οικονομολόγος
Βασίλης Ζάρκος: Οικονομικός Αναλυτής
Στέλλα Κανελλοπούλου: Ερευνητής Οικονομολόγος
Όλγα Κοσμά: Οικονομικός Αναλυτής
Μαρία Πρανδέκα: Οικονομικός Αναλυτής
Θεοδόσιος Σαμπανιώτης: Οικονομικός Αναλυτής
Θεόδωρος Σταματίου: Ερευνητής Οικονομολόγος

Eurobank Εργασίας Α.Ε., Λ.Αμαλίας 20 & Σουρή 5, 10557 Αθήνα, τηλ +30.210.333.7365, fax: +30.210.333.7687, e-mail: Research@eurobank.gr

Eurobank Οικονομικές Μελέτες

Περισσότερες εκδόσεις μας διαθέσιμες στο <http://www.eurobank.gr/research>

- **New Europe:** Μηνιαίο δελτίο αναφορικά με τις κύριες μακροοικονομικές εξελίξεις στις αγορές της Νέας Ευρώπης
- **Οικονομία & Αγορές:** Μηνιαία επιθεώρηση ανάλυσης και έρευνας θεμάτων που σχετίζονται με την ελληνική και τη διεθνή οικονομία
- **Global Economic & Market Outlook:** Τριμηνιαίο δελτίο αναφορικά με τις κύριες εξελίξεις στην παγκόσμια αγορά και τις προοπτικές τους

Εγγραφείτε ηλεκτρονικά στο: <http://www.eurobank.gr/research>
Ακολουθήστε μας στο twitter: <http://twitter.com/Eurobank>

